

Griffith (1875-1948)

La consolidació de la narrativa cinematogràfica

Fernando Monge

“No hi ha cap cineasta al món que no li degui alguna cosa. La millor part del cine soviètic ha sortit d'*Intolerància*. Pel que fa a mi, li ho dec tot”.

Eisenstein

Amb aquestes frases resumeix el gran cineasta rus l'aportació de David Wark Griffith al desenvolupament i consolidació del llenguatge cinematogràfic. Tot i que els recursos narratius usats per Griffith ja havien estat utilitzats o descoberts anteriorment per Porter i l'anomenada “Escola de Brighton”, ell és el primer a emprar-los amb soltesa i al servei de la narració, en aquest sentit cal considerar Griffith com el pare del llenguatge cinematogràfic.

Devers l'any 1907 quan, a Washington i Baltimore, s'estrenava, sense pena ni glòria, *The Fool and the Girl* una obra de teatre escrita pel jove actor i dramaturg Lawrence Griffith. Aleshores hi assistí, induït per un amic, a la seva primera sessió de cine, al final de la qual va comentar: “Qualsevol home capaç de disfrutar d'una cosa així l'haurien d'afusellar a sol ixent”. No obstant això, l'experiència l'ànima a oferir guions a l'Edison i a la Biograph, companyies de cine novaiorqueses. El mateix any (1907), després d'intentar, sense èxit, que Porter adquireixi un dels seus guions, aquest el contracta com a actor per un petit paper a *Rescued from an Eagle's Nest* (Porter, Biograph, 1907). L'any 1908, oficialment contractat per la Biograph, actua sota la direcció de Willy Bitzer a *The Scriptor's Nightmare* i rep el seu primer encàrrec com a director per part de l'estudi. Amb guió de Stanner Taylor, guionista fix de la companyia, i fotografiada per Arthur Marvin, ajudant de càmera de Bitzer, rodà *The Adventures of Dollie* (Biograph, 1908). Després d'un rodatge d'una setmana s'estrena a Nova York, l'1 de juliol de 1908, amb èxit suficient per garantir a Griffith un contracte amb la Biograph i el començament de la seva carrera com a realitzador.

Durant els cinc anys següents roda una mitjana de nou pel·lícules setmanals (gairebé 500 pel·lícules en total), la

qual cosa permet a Griffith realitzar nombrosos experiments narratius en un moment que les regles encara estaven per determinar. Aquesta ampla experiència, unida als seus antecedents teatrals, el converteixen en un mestre de la narrativa cinematogràfica. El seu guionista més habitual seria Taylor i el seu operador, durant els setze anys següents, Bitzer. Cap al final d'aquest període, Griffith roda un sèrie de pel·lícules que poden considerar-se assajos de les seves dues superproduccions posteriors: *Birth of a Nation* i *Intolerance*, entre les quals es pot destacar *The Battle* (1911) i *The Musketeers of Pig Alley* (1912).

L'any 1913 abandona la Biograph i es trasllada a Hollywood amb el seu equip tècnic i actors. Roda *Judith de Betúlia* per la Realliance Majestic Company. Sis mesos després, el 4 de juliol de 1914, comença a rodar *The Birth of a Nation* per la Mutual de Harry Aitken. Basada en la novel·la *The Clansman* del reverend Thomas Dixon i amb un pressupost inicial de 40.000 dòlars que no varen ser suficients (el cost final va ser de 110.000 dòlars). Es va rodar parcialment a l'antic estudi Kinemacolor de Sunset Boulevard i la resta a escenaris naturals situats al voltant de Hollywood. Es va estrenar el 8 de febrer al Clune Auditorium amb el títol de *The Clansman* i posteriorment, el 3 de març, a Nova York amb el títol definitiu *The Birth of a Nation*. Rodada a l'estil de les superproduccions italianes de l'època (*Quo Vadis ?* de Guozzani, *Cabiria* de Pastrone), *The Birth of a Nation* és la primera epopeia cinematogràfica realitzada als Estats Units, gaudeix, a més, del dubtós honor de ser la més racista de totes. Reaccionària en els continguts és, però, revolucionària en l'ús dels recursos narratius, si bé el seu valor com a obra d'art és discutible, és innegable que constitueix una obra mestra de la cinematografia. Fixa definitivament les convencions del llenguatge cinematogràfic. Hi apareixen plans generals compostos com a grans quadres èpics i esplèndides escenes de batalla contrastant amb passatges rodats de manera més inti-

mista i tractats amb gran sensibilitat i romanticisme.

El 1916 estrena a Nova York *Intolerance*, titulada originàriament *Love's Struggle through the Ages*. S'hi desenvolupen quatre històries cronològicament situades a la Babilònia antiga, la Palestina de Crist, la França de les guerres de religió i l'Amèrica de l'època. Totes s'entrecreen a un ritme cada vegada més ràpid mitjançant l'ús del muntatge en paral·lel captant per complet l'atenció de l'espectador. Aquesta tècnica narrativa no es va poder apreciar en justícia a causa de l'excés de metratge de la pel·lícula, la

qual cosa va evitar que s'exhibís completa a la majoria de passis. En resum, va suposar un fracàs comercial a pesar de les importants aportacions des del punt de vista cinematogràfic.

De la seva producció posterior s'haurien de resaltar dos títols, *Broken Blossoms* i *Way down East*, que constitueixen, al costat de les seves dues superproduccions, el paradigma de l'estil de Griffith: suspense, tècnica de muntatge fluida i sofisticada, bellesa dels paisatges i interpretació (“expressió continguda”) dels actors. La seva darrera pel·lícula *The Struggle* (cine sonor), rodada l'any 1931, va ser un fracàs comercial. Després d'això, com ens el descriu René Clair en un restaurant xinès del Londres de 1935 “... Travessa la sala buida, obre la porta i s'enfonsa en la foscor...” ❖

Periodista: Les seves pel·lícules són psicològiques, mai polítiques, ¿on es troba, políticament?

W. Allen: Què puc dir a això? Estic a favor d'una absoluta i honrada democràcia.

És clar que també crec que el sistema nord-americà pot funcionar.

Stardust Memories-1980- de Woody Allen